

In memoriam

Константин Павлов

**ЧОВЕК ТРЯБВА ДА ПОЛУДЕЕ
МЪНИЧКО, ЗА ДА НЕ ПОЛУДЕЕ
СЪВСЕМ**

В края на септември България се прости с един от най-достоините българи, с големия поет и сценарист Константин Павлов. Константин Павлов е не само един от най-големите български поети през втората половина на ХХ, но и едно от най-уникалните и самобитни явления в родната ни поезия. Като повечето големи творци, той е емигрант в собствената си страна. Още през 60-те години на миналия век, веднага след излизането на първите му стихосбирки „Стихове“ и „Сатири“, Павлов е обявен за враг на народа. Поезията му е забранена, книгите му не се издават повече от 12 години, стиховете му са определяни като патологични и черногледни, а поетът е обявен за шизофреник. През 1961-ва година един критик по съветска литература му казва: „Ние тебе за 24 часа можем да те ликвидираме, но не искаме да даваме храна за шум на Запада...“ За управляващите Павлов е опасен за четящите, тъй като поезията му със своя сатиричния патос заклеймява социалистическата действи-

телност, призовава към непокорство и свобода на духа, опълчва се срещу социалния фалш. Тя е лаконична, парадоксална и силна. Затова Константин Павлов е преследван, уволняван и изолиран, а поезията му е била обречена на забвение от бившата социалистическа върхушка. Повече от десетилетие стиховете му се разпространяват като апокрифна литература. Или както както казва поетът, известен като големият мълчаливец на българската поезия „повече от три десетилетия / бях в утробата на Кита“. Едва през 1975 г. Константин Павлов получава разрешение за работа в „Българска кинематография“, където първоначално оправя бездарни сценарии на някои от колегите си. През 1982 г. по настояване на Любомир Левчев е приет в Съюза на българските писатели и то в секция „Драматургия“, защото не му е разрешено да бъде поет. И тъй като според устава на Съюза по случай 50 годишнината си юбилей всеки негов член има право да издаде избрани творби, през 1983 г. излизат „Стари неща“ със стихове от първите му две книги, както и сценарии. Годините на пълна изолация не го пречупват. Константин Павлов не се колебава да върне членската си карта и напуска СБП по време на гладната стачка на Петър Манолов, чиито непубликувани ръкописи са иззети от политическата полиция. Чак през 1989 г. след дълго прекъсване излизат негови стихотворения и във в. „Литературен форум“. Константин Павлов е нестандартен и оригинален творец, който оказва силно влияние върху модерната българска култура. Оригинаността му намира високо признание в чужбина още от края на 60-те години. Тогава Анна Ахматова искрено възкликва: „Константин Павлов е най-големият български поет, когото някога съм чела!“

ДРУГИТЕ ЗА НЕГО:

„Всеки е досегаем за смъртта и много малко са хората, които са досегаеми за безсмъртието. Константин Павлов е един от тях“. (Людмил Стойков-режисьор).

Бих определил Константин Павлов като последния просветител – скептичен просветител; човек, чийто опит стига обертоните на мистическото, без да води до суеверие, и човек, който подлага настоящето на радикална критика, без да напуска териториите на духа. Няма друг, който да е стоял с такава житейска и творческа твърдост в защита на свободната мисъл, творческото въображение и автономията на изкуството в България от 60-те и насетне (Ани Илков – литературен критик, поет).

Наричат Павлов „един от най-даровитите интелектуалци, отказал да робува на комунистически режим, властвал в страната до 1989 година. Павлов успява да завоюва популярност въпреки тоталитарната цензура, забранявала публикуването му за период от цели 10 години, заради което творбите му са били разпространявани и четени нелегално“. (в. „Вашингтон поуст“).

„Коста не стана масово чудо като други песнопойчовци, защото неговото чудо не може да бъде масово, неговото чудо носи в душата си звезда на вълшебник, а не теглилки на търговец. Чудото му най-сполучливо е определил поетът и драматург Иван Радоев, царство му небесно. Той казва: „Константин Павлов е натоварен от природата да бъде допълнителност към нея!“ (Румен Леонидов – литературен критик и писател).

(Р.К.)

Събуждам се.

И:

ужас:

установявам, че съм жив.

За кой ли път...

И докога?

Омръзна ми!

Лъщи пореден ден –

като подарък-наказание.

А некролозите около мен се размножават:

снимка н стих, снимка и стих...

(Стих! Стих! Стих!)

Все другите! Все другите!...

А Коста (сиреч аз) –

не го печатат. Не го печатат...

А съблазнителна е перспективата-надежда:

„Нашият скъп... От вечно скърбящите.“

Защо скърбящите се смятат вечни?

Умира вечния скърбящ

и със смъртта си ражда нов скърбящ:

„От вечно...“

Нещастни мои, тъжни и добронамерени

Все пак поетът е красив безсрамник:

когато къса дрехите си,

(псувайки),

когато ви се разсъбличва,

(псувайки),

не предизвиква лоши помисли (освен у покварените).

И нека се окаже, че сте прави,

и нека се окаже, че е изрод

душата-тяло разсъблечена;

красиво е само по себе си

безсрамното му разсъбличане;

утеха е:

за изродите с хубави сърца

и назидание

за съвършените мръсници.

Ох,

ето свечерява се отново,

и ще заспя с измамата,

че моята душа е чиста.

Когато дойде утрешният ден,

аз завеждавам като клетва:

не ми къпете тялото!

Из „Безкрайна поема“

ЕЛЕГИЧЕН ОПТИМИЗЪМ

Дявол да го вземе,

цяла вечност

съм запънат на ръба на пропастта.

Ще се вкоренят краката ми в скалата.

И ще заприличам на ония

криви, жилави и грозни храсти,

дето никнат даже там,

където кози крак не смее да пристъпи.

Но от тоя миг нататък

неудобството ще се превърне в качество.

В причудливи краски ще разцъфвам.

Непознати плодове ще раждам.

(Всеки плод с различен вкус и форма.)

Някои ще предполагат, че са сладки,

други ще твърдят, че са отровни.

Ах, посредствени художници ще ме рисуват,

фотографки ще ме снимат

контр-жур.

НЕБРЕЖНИЯТ АНГЕЛ

На Георги Борисов

Хеопсови пирамиди.

Китайски стобори.

Вавилонски строежи.

Световни войни.

(Кръв.

Скелети.

Гримаси.

Вой.)

Потно безсмъртие!

Кървава слава!

Светци канибали!

Озъбени идоли!

А Небрежният ангел?

Минал.

Драснал с копито.

И оставил вовеки следа.

Константин Павлов е български поет и киносценарист.

Роден е на 2 април 1933 г. в бившето село Витошко, Пернишко (днес територията му е част от дъното на язовир „Студена“). Завършва гимназия през 1952 г. Следва право в СУ „Св. Климент Охридски“. Редактор в Радио София (1957–1959), в издателство „Български писател“ (1961–1962; 1964–1965), вестник „Литературен форум“ (1963) и „Мултифилм“ (1965–1966). От 1966 до 1975 г. му е забранено да работи и публикува. През 1975 г. получава разрешение за работа в „Българска кинематография“. През същата година е приет за член на Съюза на българските филмови дейци, а през 1980 г. е избран за член на Съюза на българските писатели. През 1983 г. по повод 50-годишнината от рождението му е издадена книга със заглавие „Стари неща“, включваща стихове от първите му две книги. През 1989 г. за първи път след дълго прекъсване печата стихотворения във вестник „Литературен форум“. Напуска СБП на 3 февруари 1989 г. Никога не е членувал в други организации или партии.

Стиховете на К. Павлов са преведени на френски, английски, испански, немски, полски, руски, сърбохърватски, унгарски и други езици. По негови сценарии са създадени едни от най-известните експериментални български филми. Носител е на националната награда за поезия „Никола Фурнаджиев“ за принос в българската поезия (2000), Националната литературна награда „Христо Г. Данов“ (2005) за принос към българската поезия и драматургия и към развитието на гражданското общество у нас, и на Националната награда за поезия „Иван Николов“. Павлов е автор на сценарии за анимационни и научнопопулярни филми. Написал е сценариите на игралните филми: „Масово чудо“, „Чуйте петела“, „Спомен за близначката“, „Илюзия“ и други. Константин Павлов е автор на стихосбирките: „Сатири“ (1960), „Стихове“ (1965), „Стари неща“ (1983), „Появяване“ (1989), „Агонио сладка“ (1991), „Убийството на спящия човек“ (1992), „Елегичен оптимизъм“ (1993). Носител е на първа награда от фестивала в Карлови Вари за филма „Илюзия“ през 1980 г.